

รูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย*

A Model for using Chanda in Iddhipada 4 to Support
Learning in 21st Century of Student at Phrapariyattidham
Schools in Loei Province

จักรกฤษณ์ โปดอป

Chakgrit Podapol

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

E-mail: Chakgrit.po@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและการตรวจสอบกรอบแนวคิดทฤษฎีของรูปแบบขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบและขั้นตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบในภาคสนาม

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลยมีการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับครั้งเว้นครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้วิธีที่ถูกต้องในการบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ ครั้งเว้นครั้ง รองลงมา คือ ความสนใจในการเรียนอยู่ในระดับครั้งเว้น และความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

*ได้รับบทความ: 27 กุมภาพันธ์ 2562; แก้ไขบทความ: 30 มีนาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 21 เมษายน 2563

Received: February 27, 2019; Revised: March 30, 2020; Accepted: April 21, 2020

เพราะสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ต้องมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วยเนื้อหาการฝึกอบรม 6 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยการอบรมที่ 1 การเห็นคุณค่าในตนเอง หน่วยการอบรมที่ 2 การเรียนรู้ร่วมกัน หน่วยการอบรมที่ 3 บุคคลผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต หน่วยการอบรมที่ 4 การวางแผนชีวิต หน่วยการอบรมที่ 5 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หน่วยการอบรมที่ 6 คุณธรรมนำชีวิต

3. การใช้โปรแกรมในการฝึกอบรมภาคสนามใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Pre-Experiment) พบว่า คุณลักษณะฉันทะในการเรียนในภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: รูปแบบการใช้ฉันทะ; การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21; ประสิทธิภาพของรูปแบบ

Abstract

The objectives of research were: 1) to study implementation of aspiration, a virtue in the fourfold path of accomplishment, to enhance the 21st century learning, 2) to develop the model of aspiration implementation to enhance the 21st century learning, 3) to study the efficiency of aspiration implementation model to enhance the 21st century learning. The research operation was divided into three phrases. The first phrase was the creation and examination of model concepts and theories. The second phrase was the model examination and improvement. The third phrase was the field study of model efficiency.

The research results were found that:

1. The implementation of aspiration of students, Phrapariyattidhamma school in Loei, to enhance the 21st century learning was found to be at a level of every other time. Each aspect considered, 'implementation of the right way to reach the target' was found to be at the highest level of 'every other time, followed by 'paying attention to learning' at the level of 'every a few times; 'putting effort persistently' was found to be at the lowest level of 'once in a while'. So, it was found important for the students to develop the implementation of aspiration, a virtue in the fourfold path to accomplishment, to enhance the 21st century learning because 'putting effort persistently' was important in the 21st century learning.

2. The training course development found that consisted of six units: Unit 1 - Self-esteem, Unit 2 - Learning together, Unit 3 - Successful Persons, Unit 4 - Life Planning, Unit 5 - The 21st Century Learning, and Unit 6 - Virtue-based Life.

3. The training course in the field study, based on the quasi-experimental methodology, the result of the field training course was found that the mean scores of post-test for aspiration in learning were found to be overall and separately higher than the pretest's mean scores at a statistically significant level of 0.01.

Keywords: Model for using Chanda; 21st Century Learning; Efficiency of the Model

1. บทนำ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยเปิดสอนในลักษณะเป็นการศึกษาสงเคราะห์ให้ผู้ขาดโอกาสเล่าเรียนได้เรียน โดยบาทเป็นสามเณรก่อน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ และสังคม ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐาน มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุนทรียภาพ รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้และบุคลิกภาพดี มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ มีทักษะในการจัดการและการทำงานรักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็น

สมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย

โดยส่วนมากนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย เป็นนักเรียนที่ขาดแคลนโอกาสทางการศึกษา จึงได้บวชเรียนเพื่อได้เล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษา หลังจากจบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่างๆ ไม่เฉพาะเพียงจังหวัดเลย ถือว่ามาจากร้อยพ่อพันแม่ แต่มาอยู่อาศัยจำวัดวัดต่างๆ ในเขตจังหวัดเลย ดังนั้น จึงมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนหลายๆ ด้านทั้งเรื่องความประพฤติและเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะการไม่ตั้งใจเรียนดังที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมศรีจันทร์ วิทยา ได้รายงานว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดพื้นที่ห่างไกล มีความแตกต่างและมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีขาดความเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานในด้านการศึกษา เป็นภาระของสถานศึกษา และวัดในการช่วยเหลือด้านต่างๆ เช่น

ปัจจัยที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่เป็นพระภิกษุสามเณร รวมทั้งทุนการศึกษาอื่นๆ นอกจากนั้นนักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ทางโรงเรียนไม่พึงประสงค์ คือ ขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ขาดสมาธิ ขาดศีลจารวัตร จากข้อมูลของฝ่ายกิจการนักเรียนและงานแนะแนวระบุว่านักเรียนที่มีคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ร้อยละ 60 ซึ่งเรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2-มัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือมีอายุอยู่ในช่วงอายุ 14-16 ปี ที่มีพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมอยู่ในวัยอันตราย (Srijanwittaya Phrapariyattithamma School, 2014)

การสร้าง ความสนใจในการเรียนถือเป็นเรื่องสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้เทคนิคต่างๆ ในการดึงเข้าสู่บทเรียน แต่การขาดความตั้งใจในการใฝ่เรียนรู้เป็นปัญหาใหญ่ของการศึกษา เพราะเป็นการเกิดคำถามในใจเด็กนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเป้าหมายในชีวิตที่ทำให้เด็กไม่รู้จะเรียนไปทำไม หรือเรียนแล้วจะได้อะไร ซึ่งเป็นปัญหาในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีแนวคิดหลักว่า เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เด็กต้องค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง มีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้การที่จะให้เรียนประสบความสำเร็จจึงเป็นการสร้างความสนใจ ใฝ่ใจ และพอใจในการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นการสร้างฉันทะในการเรียนให้นักเรียนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ประการหนึ่งนั่นคือการกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติใฝ่เรียนรู้ ซึ่งเป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความตั้งใจเรียน

เอาใจใส่และมีความเพียรในการเรียนรู้ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจากหนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (Minister of Education, 2005 : 29)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่จัดการศึกษาให้ภิกษุสามเณร ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ว่า “ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา” จึงเห็นความสำคัญในการทำวิจัย เรื่องรูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) มีในการดำเนินการวิจัยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังกล่าวคณะผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัยโดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและการตรวจสอบกรอบแนวคิดทฤษฎีของรูปแบบ แบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอทิบาท 4 ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรฝึกอบรม ระยะที่ 3 การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดทำเอกสารประกอบโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบ แบ่งเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การตรวจสอบ ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบในภาคสนาม แบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ฝึกอบรมการใช้ฉันทะจากหลักธรรม

อทิบาท 4 ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิภาพความคงทนของการฝึกอบรม

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอทิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไว้ในขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัย คือ การสร้างและการตรวจสอบกรอบแนวคิดทฤษฎีของรูปแบบ การใช้ฉันทะจากหลักธรรมอทิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย อยู่ในระยะที่ 1 ศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอทิบาท 4 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอทิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอทิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่เป็นของกลุ่มตัวอย่าง

การใช้ฉันทะจากหลักธรรมอทิบาท 4	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความใส่ใจใฝ่เรียนรู้	2.45	0.57	นานๆ ครั้ง
ความสนใจในการเรียน	2.61	0.59	ครึ่งวันครึ่ง
ความมุ่งมั่นให้สิ่งที่ทำนั้นบรรลุเป้าหมาย	2.59	0.58	ครึ่งวันครึ่ง
การใช้วิธีที่ถูกต้องในการบรรลุเป้าหมาย	2.63	0.58	ครึ่งวันครึ่ง
รวม	2.57	0.50	ครึ่งวันครึ่ง

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลยมีการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับครั้งเว้นครั้ง ($\bar{x} = 2.57$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้วิธีที่ถูกต้องในการบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ ครั้งเว้นครั้ง ($\bar{x} = 2.63$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ความสนใจในการเรียนอยู่ในระดับครั้งเว้นครั้ง ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = 0.59) และความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง ($\bar{x} = 2.45$, S.D. = 0.57) จากการศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับครั้งเว้นครั้ง สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้คือ การใช้วิธีที่ถูกต้องในการบรรลุเป้าหมาย ความสนใจในการเรียน ความมุ่งมั่นให้สิ่งที่ทำนั้น

บรรลุเป้าหมาย และความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะสิ่งสำคัญในการเรียนรู้คือ ต้องมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การพัฒนารูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในการพัฒนารูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลยผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการพัฒนาตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและการตรวจสอบกรอบแนวคิดทฤษฎีของรูปแบบในระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรฝึกอบรม จนถึงขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรการพัฒนาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	ระยะเวลา
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	1. ชี้แจงสาระสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม 2. บรรยาย 3. มอบหมายงาน 4. อภิปราย 5. ชมวิดีโอทัศน์ 6. สรุปสาระสำคัญ	1. แผนการอบรม 2. เอกสารประกอบการบรรยาย 3. เพาเวอร์ พอยท์บรรยาย 4. วิดีทัศน์ 5. ใบงาน	1 ชม.

เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	ระยะเวลา
2. การเรียนรู้ร่วมกัน	1. ชี้แจงสาระสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม 2. เกมกลุ่ม 3. อภิปราย 4. สรุปสาระสำคัญ	1. อุปกรณ์เกม	1 ชม.
3. บุคคลผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต	1. ชี้แจงสาระสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม 2. แบ่งกลุ่มหาบุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต 3. อภิปราย 4. ชมวิดีโอ 5. สรุปสาระสำคัญ	1. ใบงาน 2. วิดีทัศน์	1 ชม.
4. การวางแผนชีวิต	1. ชี้แจงสาระสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม 2. แบ่งกลุ่มทำโครงงาน 3. อภิปราย 5. สรุปสาระสำคัญ	1. ใบงาน	1 ชม.
5. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	1. ชี้แจงสาระสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม 2. บรรยาย 3. ชมวิดีโอ 4. สรุปสาระสำคัญ	1. เอกสารประกอบการบรรยาย 2. เพาเวอร์พอยท์บรรยาย 3. วิดีทัศน์	1 ชม.
6. คุณธรรมนำชีวิต	1. ชี้แจงสาระสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม 2. บรรยาย 3. ชมวิดีโอ 4. สรุปสาระสำคัญ	1. เอกสารประกอบการบรรยาย 2. เพาเวอร์พอยท์บรรยาย 3. วิดีทัศน์	1 ชม.

3. การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน
การใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริม พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะก่อนและหลังการใช้หลักสูตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

คุณลักษณะฉันทะในการเรียน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t - test	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
หน่วยการอบรมที่ 1 การเห็นคุณค่าในตนเอง	2.16	0.37	3.69	0.13	38.59**	0.00
หน่วยการอบรมที่ 2 การเรียนรู้ร่วมกัน	2.21	0.53	3.80	0.11	28.54**	0.00
หน่วยการอบรมที่ 3 บุคคลผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต	2.24	0.51	3.74	0.14	26.65**	0.00
หน่วยการอบรมที่ 4 การวางแผนชีวิต	2.27	0.58	3.74	0.13	25.75**	0.00
หน่วยการอบรมที่ 5 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	2.29	0.60	3.73	0.22	23.09**	0.00
หน่วยการอบรมที่ 6 คุณธรรมนำชีวิต	2.21	0.48	3.74	0.22	23.92**	0.00
รวม	2.23	0.49	3.74	0.07	30.48**	0.00

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง พบว่า คุณลักษณะฉันทะในการเรียนในภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลยมีการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับครั้งเว้นครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้วิธีที่ถูกต้องในการบรรลุเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ ครั้งเว้นครั้ง รองลงมา คือ ความสนใจในการเรียนอยู่ในระดับครั้งเว้น

และความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับนานๆ ครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นพระภิกษุสามเณร ซึ่งส่วนมากอยู่ในศีลปฏิบัติเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต ดังนั้นการใช้ฉันทะในการเรียนรู้ด้านการใช้วิธีที่ถูกต้องในการบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จึงมีความสมเหตุสมผล สอดคล้องกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (National Office of Buddhism, 2005 : 11) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่จะให้มีการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี ปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในศาสนจักร สมควรแก่ภาวะ สามารถดำรงสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญ

สถาพรต่อไป

2. สร้างหลักสูตรฝึกอบรมการตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบ การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดหมายกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา และกิจกรรม การวัดและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรนี้เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับพินโย พรหมเมือง และคณะ (Prommuang, et al., 2017) ที่วิจัยเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพัฒนาเชาว์อารมณ์ของนักศึกษาครูโดยใช้หลักสมณะและวิปัสสนากรรมฐานทางพระพุทธศาสนา พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือสภาพปัญหาและความจำเป็น จุดหมาย เนื้อหา แนวทางการฝึกอบรมสื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผลหลักสูตร ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Tyler (1950 : 205) ที่กล่าวว่า การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรต้องประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดประสบการณ์การศึกษา และการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้ผู้เรียน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

3. การนำหลักสูตรอบรมในภาคสนาม พบว่า คุณลักษณะฉันทะในการเรียนในภาพรวม

และรายด้าน มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองมีค่าสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้าอบรม เป็นผลมาจากองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกันทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ ได้แก่ หลักการ จุดหมาย กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาและ กิจกรรม การวัดและประเมินผล ซึ่งสร้างความชัดเจนต่อการพัฒนาหลักสูตรในการนำไปใช้ ขณะที่พินโย พรหมเมือง (Prommuang, 2017; cited by Prakru Sutheavarasarnet, et al., 2017 : 23) กล่าวว่า องค์ประกอบทั่วไปของหลักสูตรมี 4 องค์ประกอบ คือ ความมุ่งหมาย (Objectives) เนื้อหาวิชา (Content) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) และการประเมินผล (Evaluation) แต่ละองค์ประกอบมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ความมุ่งหมาย เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาไปในลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ในสังคม การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของสังคม นโยบายการจัดการศึกษาของชาติ กรมวิชาการ และกระทรวงศึกษาธิการ 2) เนื้อหาวิชา เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมนั้น

กิจกรรมที่สำคัญที่สุดคือกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) การประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัตินั้นบรรลุ มุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อย เพียงใด ข้อมูลจากการประเมินนี้จะไปเป็นแนวทางไป สู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าว แล้ว คณะผู้วิจัยสามารถนำข้อค้นพบมากำหนดเป็น ข้อเสนอแนะได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาการใช้ฉันทะจากหลักธรรม อธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา จังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ระดับครึ่งวันครั้งดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร ดำเนินการดังนี้

1.1 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรมีการจัดอบรมให้กับนักเรียน อย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาการเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน

1.2 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่ง ชาติ ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการแนะแนวทางการ ศึกษาของนักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการลงพื้นที่นำหลักสูตรไปทดสอบหา ประสิทธิภาพ พบว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพใน

การนำไปใช้ โดยปัจจัยที่มีผลสำคัญคือ หลักสูตรมี เนื้อหาที่ได้จัดเรียงตามลำดับที่เหมาะสม มีการ วางแผนและการเตรียมตัวของวิทยากรในแต่ละ หน่วยงานฝึกอบรม แต่หลักสูตรยังสามารถขยาย กิจกรรมในแต่ละหน่วยการฝึกอบรมได้ให้หลากหลายมากขึ้น และขยายเวลาออกไปตามความ เหมาะสม การนำไปปฏิบัติจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 การจัดอบรมสามารถขยายระยะ เวลาในการฝึกอบรมออกเป็นระยะเวลา 2 วัน หรือ 3 วันก็ได้ โดยเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมใน แต่ละหน่วยการอบรม

2.2 ควรมีการประชุมวางแผนของ คณะผู้อบรม รวมถึงมีการเตรียมตัวศึกษาเกี่ยวกับ เนื้อหาในหน่วยการอบรมต่างๆ เพื่อความชัดเจน ในหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และการ ประเมินที่ชัดเจน

2.3 ไม่ควรมีสลับเนื้อหาของหน่วย การอบรมต่างๆ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้ง ต่อไป

3.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตรในการพัฒนาการใฝ่สัมฤทธิ์ในการ เรียนของนักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา

3.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตร ออนไลน์และสื่อมัลติมีเดียในการพัฒนาการใช้ ฉันทะจากหลักธรรมอธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

งานวิจัยนี้ เป็นโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการใช้ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โครงการวิจัยนี้มีประโยชน์ ทำให้ได้รูปแบบการใช้

ฉันทะจากหลักธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมเรียนอย่างมีความตั้งใจเรียน และเรียนอย่างมีความสุขมากขึ้น

References

- Minister of Education. (2008). *Approach of Measure Desirable Characteristics of Students as Based on the Core Basic Education Curriculum B.E. 2551 (2008)*. Bangkok : Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Office of the Basic Education Commission.
- National Office of Buddhism. (2006). *The Strategic Plan of Phrapariyattithamma Schools for General Education Phase 1, 2549-2553 (2006-2011)*. Bangkok : National Office of Buddhism.
- Prakru Sutteavarnasarn, et al. (2017). *The Development of Monks' Competency in the Development of Citizenship of Community*. Research funding for the fiscal year 2017 from Yanna Sangworn Research Institute. Bangkok : Yanna Sangworn Research Institute.
- Prommuang, P., et al. (2017). *A Training Curriculum Making for Teacher Students' Emotional Intelligence Development through an Application of Buddhist Meditation and Insight Meditation*. Research funding for the fiscal year 2017 from Yanna Sangworn Research Institute. Bangkok : YannaSangworn Research Institute.
- Srijanwittaya Phrapariyattithamma School. (2014). *Self Assessment Report Annual 2013*. Loei : Srijanwittaya Phrapariyattithamma School.
- Tyler, Ralph, W. (1950). *Basic Principles of curriculum and Instruction*. Chicago : The University of Chicago press.

